

Medeltidsrådet sammanträde 1, 2021 Centrum för Medeltidsstudier

Datum: tisdagen 19 januari 2021, kl. 13.00
Mötet ägde rum via Zoom

Närvarande:

Kurt Villads Jensen	Historiska institutionen
Johan Berg	Kulturgeografiska institutionen
Gabriela Bjarne Larsson	Historiska institutionen
Claes Gejrot	Riksarkivet
Gwendolyne Knight	Historiska institutionen
Magnus Källström	Riksantikvarieämbetet
Henrik Lagerlund	Filosofiska institutionen
Karl Lysén	Centrum för Medeltidsstudier
Nanouschka Myrberg Burström	Institutionen för arkeologi och klassiska studier
Martin Neuding Skoog	Försvarshögskolan
Roger Andersson	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Dag Retsö	Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
Tina Rohde	Medeltidsmuseet
Maria Ahlbäck Åkestam	Institutionen för kultur och estetik

Icke närvarande:

Anders Bengtsson	Romanska och klassiska institutionen
Pia Bengtsson Melin	Historiska museet
Fredrik Charpentier-Ljunqvist	Historiska institutionen
Anders Cullhed	Kungl. Vitterhetsakademien
Patrik Granholm	Kungliga biblioteket
Björn Gunnarsson	Institutionen för naturgeografi
Cecilia von Heijne	Myntkabinettet
Emma Holmberg	Centrum för Medeltidsstudier
Erika Kihlman	Romanska och klassiska institutionen
Olof Sundqvist	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Elisabeth Wåghäll Nivrev	Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska

§ 1 Öppnande av sammanträdet

Sammanträdet öppnades 13.03

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes utan tillägg.

§ 3 Anmälan av protokoll från föregående möte

Föregående protokoll lades till handlingarna.

§ 4 Budget

En stor del av CMS verksamhet har blivit inställt eller framflyttat under 2020. Centrets ekonomi är mycket god och de ekonomiska medel som inte spenderades under 2020 bör företrädesvis kunna användas under 2021.

§ 6 Föreståndaren berättar om CMS verksamhet under 2020-2021

Emma Holmberg tillträder i slutet på januari som ny administratör vid CMS. Hon ersätter Elisabet Ryd som fått full tids anställning vid Historiska museet.

Gällande masterprogrammet i Medeltidsstudier meddelade Kurt att kursen Det medeltida Rom var planerad att ges under våren 2020, men gick inte att genomföra på grund av Covid-19. Kursen är tänkt att ges som vanligt under våren 2021.

Förhandlingar har skett med Mittuniversitetet och Uppsala universitet om ett potentiellt samarbete för kurser som skulle kunna ges vid de Svenska Medelhavsinstitutet. Administrationen kring sådana kurser är komplex, men det är möjligt att en sådan kurs kan erbjudas 2022. Det finns också möjlighet att samarbeta med Radboud universitet i Nijmegen.

En ny kurs ges hösten 2021 på temat ”kommunikation runt östersjön på medeltiden” i samarbete med universitetet i Greifswald, Tammerfors och Sankt Petersburg.

Felicitas Schmieder, som var Humboldt-professor vid CMS i 2019, kommer att organisera en undervisningskurs på distans genom Fernuniversitetet i Hagen om hur begreppet korståg används idag. Universitetet i Madrid, Lissabon, Sarajevo och Stockholm deltar. Kursen är tänkt att ske på distans och avslutas med en veckas fysiska seminarier.

Studenterna är mycket nöjda med kursen Introduktion till medeltidsstudier som ges inom programmet. 2020 ordnades extra föreläsningar i numismatik och heraldik. Nästa gång kursen ges kommer ytterligare en föreläsning om teologi och filosofi att tillkomma, då det har efterfrågats av studenterna.

Kursen i paleografi kan inte på grund av Covid-19 genomföras på plats under 2021, utan kommer att ske på distans. Inka Moilanen har organiserat kursen.

Gabriela Bjarne Larsson meddelar att hon avgår som studierektor på avancerad nivå (och därmed ansvarig för mastersprogrammet i medeltidsstudier) vid Historiska institutionen och ersätts av Håkan Forsell. Gällande institutionernas medverkan i masterprogrammet i medeltidsstudier meddelade Gabriela att man vid behov kontaktar studierektor på avancerad nivå på Historiska institutionen ifall den egna institutionens platser ska vara ”vilande”, alltså utan ansökningsbara platser inom programmet.

Johan Berg meddelar att en metodkurs saknas för medeltidsinriktningen på Kulturgeografiska institutionen även fast detta krävs inom studieplanen. Kulturgeografiska institutionen efterfrågar en lösning för att fortsatt kunna delta.

Kurt meddelar att det nya nationella mötet för medeltidsforskare är planerat till april 2022. Kurt sammanställer en inbjudan som sedan mailas ut och ska cirkulera i rådet för kommentar.

Vidare meddelas att Gregory Leighton, som utför ett forskningsprojekt vid universiteten i Cardiff och Torun om Tyska Orden, har fått medel från Åke Wibergs stiftelse för tre månaders arkivstudier och materialinsamling i Stockholm. Förhoppningen är att han ska komma innan sommaren 2021. Två personer har sökt forskarplacering vid centret genom *Marie Skłodowska-Curie Actions – Research Fellowship Programme*.

Två böcker baserade på konferensen *Historians on Medieval Iberia* som hölls 2016 har getts ut med Kurt Villads Jensen, Kim Bergqvist och Anthony Lappin som redaktörer (*Conflict and Collaboration in Medieval Iberia* och *War, Diplomacy, and Peacemaking in Medieval Iberia*.)

Slutligen meddelar Kurt att arbetet med CMS nya hemsida är påbörjat. Elin Larsson Heppling som skapat Centrum för Maritima Studiers nya hemsida kommer eventuellt att arbeta med detta under våren. Arbeta pågår inom CMS administration med den nya hemsidans struktur och innehåll.

§ 7 Meddelanden

Maria Ahlbäck Åkestam meddelar att två doktorander med medeltidsämnen antagits vid Institutionen för kultur och estetik. Dels Jessica Fröberg med ett projekt om bildprogram och narrativ konstruktion i flandriska altarskåp i Sverige 1480–1520, samt Karin Tetteris ”Krigstroféer som kulturarv – förflyttning och förvandling”.

Vidare meddelas att en Birgitta-konferens är planerad att hållas i Vadstena under augusti 2021.

Roger Andersson meddelar att seminarieprogrammet vid Institutionen för svenska och flerspråkighet är klart. Två nya doktorandtjänster är utlysta vid institutionen.

Under höstterminen 2021 eller vårterminen 2022 kommer en ny kurs i forngutniska att hållas på grundnivå.

Vidare är två kommande konferenser planerade: Sällskapet för östnordisk filologi arrangerar en konferens i Stockholm i oktober på distans. Ytterligare en konferens är planerad till november på temat ”svenska språkets historia”. Det är ännu oklart om denna kommer att ske på distans eller fysiskt. Mer info kommer om detta framöver.

De nordiska ländernas forskningsråd har gett medel för forskning kring Viktorinernas inflytande i de nordiska länderna. Projektet påbörjas hösten 2021 med tre workshops varav en sker i Stockholm i samarbete med CMS hösten 2022.

Kurt kommenterar att CMS har goda möjligheter att bidra med administrativ och praktisk hjälp i samband med arrangerandet av konferenser.

Magnus Källström meddelar att Riksantikvarieämbetet har skapat en ny ämnesguide för medeltidens konst och arkitektur (<https://raa.libguides.com/c.php?g=679196&p=4840404>). RAÄ har också upprättat 3D-modeller av Glimmingehus som går att finna på Sketchfab (<https://sketchfab.com/tags/glimmingehus>). RAÄ:s projekt om Evighetsrunor har utmynnat i forskningsplattformen Runor, vars digitala invigning som skedde den 3 december kan ses på webben (<https://www.raa.se/hitta-information/runor/aktuellt-om-runor/>). Den 28 januari håller Magnus en presentation om plattformen via Gamla Uppsala museums Facebook-sida (<https://www.facebook.com/events/515642032894104/>). I övrigt fortgår arbetet med Medelpads runinskrifter och Gotlands runinskrifter.

Kurt kommenterar att CMS generellt kan bidra med marknadsföring via centrets kanaler på sociala medier. Vid önskemål om detta kontaktas sekreterare Karl Lysén eller tillträdande administratör Emma Holmberg.

Nanouschka Myrberg Burström meddelar att Institutionen för arkeologi och antikens kultur har noterat ett stort intresse för sina kurser och program inför terminen. Likaledes finns ett brett medeltidsintresse bland de som skriver uppsatser på grundnivå. Vidare meddelar Nanouschka att CEMAS har fått ett stort anslag beviljat för ett sexårigt forskningsprojekt om ”Den glömda flottan”. Projektet handlar om sänkta skepp i Östersjön från 1450 till 1750 och omfattar både handelsflottan och Örlogsflottan. Niklas Eriksson som är maritim arkeolog och verksam vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur är delaktig i projektet.

Dag Retsö från Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer meddelar att projektet om ”statens omvandling under senmedeltiden” är i sin slutfas.

Det högre seminariet på institutionen kommer att ha ett seminarium den 6 maj om nyttan med medeltidsforskning.

Vidare håller institutionen på att utveckla ett nytt nätverk, eller seminarium, för äldrehistoria på initiativ från doktorand Olov Lund. Preliminärt fokus är en tydlig inriktning på käll- och metodfrågor, och gärna långa tidsperspektiv.

Tina Rodhe meddelar att Medeltidsmuseet håller fortsatt stängt. Utställningen om Stockholms blodbad öppnade tidigt under hösten och har väckt mycket stort intresse. Utställningen förlängs och den konferens som skulle skett under hösten på temat planeras till 2021.

Det arkeologiska materialet från utgrävningen på Helgeandsholmen är nu sökbar i en digitaliserad databas med 36000 poster. Museet är i planeringsfasen för sin nästa utställning som handlar om djur på medeltiden. Pia Bengtsson Melin och Bo Eriksson är deltagande i arbetet. Utställningen är planerad att öppna under sommaren 2022.

Vidare meddelades att Maria Jansén som varit överintendent på Statens historiska museer blir ny kulturdirektör i Stockholm Stad.

Claes Gejrot meddelar att Riksarkivet har en ny organisation. Den grupp som arbetar med det medeltida källmaterialet kallas efter omstruktureringen för Sektionen för medeltida källutgivning.

De har egen telefon och mailadress (medeltid@riksarkivet.se) och går bra att kontakta för forskningsfrågor samt innan besök.

Riksarkivet och Diplomatiets bibliotek är fortsatt stängt. Forskarexpeditionen har öppet tre timmar i veckan. Ingen rådgivning av arkivarier är möjlig utan endast utlämning av beställt material.

Riksarkivets guide för medeltidstudier är under arbete av Peter Ståhl.

Vidare meddelas att diplomerna från år 1381 har publicerats i *Diplomatarium Suecanum*.

I serien DMS är band 1:11, Lagunda, Åsunda och Enköping stad, nästa verk att publiceras och är preliminärt klart i april 2021. Sörmland, Västmanland och Medelpad är under arbete.

Det blir ingen kurs i Paleografi i samarbete med Stockholms universitet under 2021.

Claes meddelar att kursen fyller ett viktigt metodologiskt syfte och att Riksarkivet hoppas på att kunna återuppta kursen senare.

Henrik Lagerlund meddelar att Filosofiska institutionen har skapat en god forskarmiljö för medeltidsforskning med postdoktorer, forskare och doktorander inom ämnet.

En konferens är planerad i Maj som berör synen på finalitet, finala orsaker, kropp, natur och materia.

Verket *Encyclopedia of Medieval Philosophy: Philosophy between 500 and 1500* av Henrik gavs ut i en andra utgåva under augusti 2020, och är sökbart digitalt via Springer.

En ny utgåva av *Filosofin genom tiderna* på sex volymer, med en kraftigt reviderad del om medeltida filosofi är under arbete och kommer förhoppningsvis ut i år.

Gwendolyne Knight meddelar att hon fortsätter med ett andra år som redaktör för *Ceræ: An Australasian Journal for Medieval and Early Modern Studies*. Ett nytt *call for papers* finns på tidskriftens hemsida.

Gwendolyne, doktorand Fraser Miller vid Historiska institutionen och Gabriela Bjarne Larsson har genomfört en workshop i oktober om medeltida lagar i Norden. En andra workshop på temat är under planering.

Network of Early Career Researchers in Old Norse kommer att genomföra en workshop i Stockholm under 2022.

Sessionen Citizen Science, Community Participation, and Medieval Studies som genomförs i samarbete med CMS är accepterad till *International Medieval Congress* i Leeds 2021.

Vidare meddelade Gwendolyne att hon deltagit och kommenterat på ett seminarium och

kollokvium vid Radboud universitet i Nijmegen där masteruppsatser ventilerats.

Kurt kommenterade att det är möjligt att koppla sessioner på *International Medieval Congress* i Leeds eller andra större konferenser till CMS för att öka centrumets synlighet.

Johan Berg från Kulturgeografiska institutionen meddelar att doktorand Oskar Jacobsson som forskar om översvämningszoner längs med vattendrag i Sverige har börjat beröra medeltiden i sitt projekt. I övrigt meddelas att institutionen i nuläget har ett stort fokus på tidigmodern tid.

Institutionen har en ny befordrad professor, Anders Wästfelt, som tidigare har forskat på äldrehistoria, vilket delvis lyfter institutionens medeltida forskningsprofil.

En ny kurs på grundnivå kommer att ges under vårterminerna om kartanvändning.

Martin Neuding Skoog vid Försvarshögskolan meddelar att det är ovanligt många nya studenter. Gällande Försvarshögskolans koppling till medeltidsstudier meddelar Martin att en kurs ges inom kandidatprogrammet med medeltida inriktning. Ett nytt master-program i militärhistoria öppnar till hösten med 50 platser. Det finns möjlighet för studenterna att välja medeltida uppsatsämnen både på grundnivå och avancerad nivå.

Vidare meddelar Martin att han driver ett eget projekt om ekonomisk krigföring och vapenembargon på Östersjön under 14- och 1500-talet.

Kurt meddelade att Anthony Lappin, som har bred medeltidskompetens, har blivit lektor i spanska på Stockholms universitet.

Avslutningsvis föredrog Kurt ett meddelande från Elisabeth Wåghäll Nivre. Elisabeth fokuserar främst på sina arbetsuppgifter som vicerektor och dekan, men forskar också på texter från 1500-talet. Elisabeth har tagit över handledningen av en doktorand i polska, Joanna Zatorska Rosén, som arbetar med tidigmodernt material och Polonicasamlingen i Skoklosterbiblioteket.

Michele Colombo, professor i italienska, planerar en konferens den 16 september 2021 om "Dante and his heritage 1321-2021."

Anders Bengtsson från Romanska och klassiska institutionen inkom med följande meddelande efter mötet:

” Från Per Förnegård meddelas att Olle Ferns bok om studenter snart är klar. Per har två artiklar där.

Sofia Lodén meddelar att hon blev docent i december. Vidare meddelar hon att kursen Medeltida europeisk litteratur ges vt 21 tillsammans med Erika Kihlman. De håller även på att utveckla en kurs på avancerad nivå tillsammans med Carin Franzén.

Sofia kommer snart ut med en ny bok enligt nedan:

French Romance, Medieval Sweden and the Europeanisation of Culture som släpps den 18 februari:

<https://boydellandbrewer.com/9781843845829/french-romance-medieval-sweden-and-the-europeanisation-of-culture/>

Det blir två olika boksläpp: ett på SCAS och ett genom förlaget, och ett seminarium om boken på RomLing.

Sofia är dessutom ny ledamot av Sveriges unga akademi och hon kommer bland annat att medverka på en forskarskola för gymnasister nu i sommar.

Hon har även en fråga: kan man inkludera franskan i medeltidsmastern?

Flera studenter är särskilt intresserade av just fornfranska, vilket är glädjande. Frågan om samarbete mellan CMS och franskan borde lyftas fram och diskuteras på nytt.

Eftersom jag nu är prefekt har jag tyvärr inget att rapportera inom medeltid för tillfället vad gäller mig själv. Jag ägnar min forskning åt senare tider under innevarande termin..

Däremot kan jag meddela att kongressen i medelfranska som skulle ha ägt rum i juni 2020 kommer att ske digitalt i juni enligt planerna. Något program har ännu inte kommit, utan endast preliminära meddelanden.”

§ 8 Doktorandtema: Space and Place in the Humanities

Kurt meddelar att tre av totalt fyra kurser är avklarade i doktorandtemat. Den sista kursen har ett seminarium i maj och avslutas sedan med en vecka i juni 2021 på Svenska institutet i Rom.

Maria Ahlbäck Åkestam meddelar i samband med detta att Anna Blennows guidebok om det medeltida Rom nyligen har publicerats.

Kurt fortsätter och påpekar att en mycket tydlig progression och utveckling har skett hos deltagarna som följer temat. En ny sammanfattande kurs baserad på temat är planerad av Nanouschka till 2022-23 på grund av det stora och fortsatta intresset.

§ 9 Medeltidsseminariet VT/HT 2021

Medeltidsseminariets program har gått ut via mail den 18 januari.

Kommentarer och förslag på framtida föredragshållare emottas tacksamt av CMS.

§ 10 Exkursion

Inga exkursioner är på grund av Covid-19 inplanerade för våren 2021.

§ 11 Övriga frågor

Claes meddelar att den workshop om medeltida fragment som under tidigare möten har påtalats kommer att äga rum digitalt 21/1-22/1. Intresserade uppmanas att kontakta Erika Kihlman.

Kurt meddelar att medeltidsrådets nästa möte äger rum strax innan sommaren eller direkt efter.

Mötet avslutades 14.42.